

Мектептегі психологиялық қызметтің
2023-2024 оқу жылының I жарты жылдық есебі

“№ 40 жалпы білім беретін орта мектебі” КММ 2023-2024 оқу жылына арналған психологиялық қызмет жоспары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы сәуірдегі № 130 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 17-наурыздағы № 68 бұйрығы негізінде және Ы.Алтынсарин Академиясының 2023-2024 оқу жылындағы әдістемелік нұсқау хатындағы негізгі ережелермен құрылды. Психологиялық қызмет жоспары білім алушылармен, ата-аналармен, педагогтармен жұмыс негізінде құрастырылды.

Психологиялық қызметтің мақсаты - білім беру қызметіндегі қиындықтарды анықтауға және диагностикалауға, кеңес беруге, психологиялық -педагогикалық қолдауға бағытталған, білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың, ата-аналардың немесе өзге де заңды өкілдердің психологиялық әл-ауқатын сақтау және нығайту.

Міндеттері:

*Білім беру ұйымында әр баланың психикалық және жеке дамуын қамтамасыз ететін психологиялық жағдайларды құру және қолдау;

*Білім беру процесіне қатысушылардың жас, психологиялық және гендерлік ерекшеліктерін ескере отырып, тұлғаның зияткерлік және адамгершілік дамуын тиімді қамтамасыз ету;

*Білім берудің барлық деңгейлерінің кеңістігіне жеке, мәдени, әлеуметтік - кәсіби даму бағыттарын кіріктіру.

№ 40 жалпы білім беретін мектебінде психологиялық қызметті **2 психолог маман** жүргізеді:

1. Баймишева Айнұр Мырзабекқызы - білімі-жоғары, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті, психолог, психология пәнінің оқытушысы, еңбек өтілі-17,5жыл. Санаты-педагог-зерттеуші.

2. Телагысова Ментай Ырзабайқызы - білімі жоғары, Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, педагог-психолог, еңбек өтілі -8 жыл, санаты - II-санат.

Қыркүйек айында ата-аналарға мектептегі психологиялық қызмет жұмысының жылдық жұмыс жоспары таныстырылды. Сонымен қатар, ата-аналардан психологиялық қызметке келісімі алынды.

I. Диагностика бағыты бойынша: Білім алушылардың мектепте сәтті оқуына бейімделуінің алатын орны ерекше. Қыркүйек айында 1-класс білім алушыларының бейімделуін зерттеу мақсатында “Менің класым” әдістемесін алдық. Әдістемеге 165 білім алушы қатысты. Жоғары -61 оқушы - 36,9%, орташа деңгей - 74 оқушы - 44,8%, төмен деңгей -25 оқушы 18,3% құрады. 5-класс білім алушыларының орта буынға бейімделуін зерттеуде Лускановтың оқу мотивациясы тесті алынды. Тестке 177 оқушы қатысты. 5-класс білім алушыларын диагностикалау нәтижесінде бейімделуі жоғары - 65 оқушы – 37%, орташа - 112 оқушы - 63%, төмен деңгейдегі оқушы анықталмады. Диагностика нәтижесі бойынша, 5-сынып оқушыларының бейімделу деңгейі қалыпты. 10-класстың бейімделу деңгейін анықтауда жоспар бойынша Н.Г.Лусканов әдістемесі өткізілді. Мақсаты: оқушының мектепке бейімділігін, оқу мотивациясын анықтау. 10 класс оқушыларын зерттеу негізінде бейімделу деңгейі келесідей нәтиже көрсетті: жоғары - 54 -57,4%, орташа- 38-42,6%, төмен деңгей анықталмады, бейімделуі қалыпты деңгейде. 1,5,10 класс жетекшілеріне зерттеу қорытындылары таныстырылды. Бейімделуі төмен білім алушылармен жеке жұмыстар, дамытушылық-түзетушілік жұмыстар жасалынуда.

I-тоқсанда Басса Дарки әдістемесі арқылы 8-11 класс білім алушыларының агрессия деңгейі анықталды. Зерттеуге 477 білім алушы қатысты. Нәтижесінде 1 білім алушы “тәуекел топта” есепте. Қараша айында 5-6-7 класс білім алушыларына Филипстің мазасыздықты анықтау тесті өткізілді. 477 білім алушы қатысты, мазасыздық деңгейі қалыпты. II-тоқсанда DASS сауалнамасы алынды, нәтижесінде 478 білім алушының депрессия, стресс, мазасыздық деңгейі қалыпты. Жалпы саны-61 диагностика жасалды.

II. Түзету-дамыту жұмысы. 1,5,10 класс білім алушыларының мектепке жағымды бейімделуін дамытуға, мектепшілік ерекше назардағы балаларға, есепте, тәуекел топта есепте тұрған білім алушыларға топтық, жекелік түзету-дамыту жұмысы жүргізілді. Жалпы саны-23 түзету-дамыту жұмысы жүргізілді.

III. Профилактика және психологиялық ағарту. Буллингтің алдын алу бойынша 2023-2024 оқу жылына бірлескен жұмыс жоспары құрылды. Жоспар құруда Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 21 желтоқсанындағы № 506 бұйрығы басшылыққа алынды.

“Баланың басты ұстазы - ата-ана” тақырыбында ата-аналарға арналған семинар ұйымдастырылды. **Семинар мақсаты:** Қазіргі заманның ағымына байланысты отбасы құндылықтарын қалыптастыру. Әке мен ананың тәрбиедегі алатын орны маңыздылығы туралы айтып өту, нашақорлықтың алдын алу, буллинг құрбаны болмау жолын қарастыру, ойынқұмарлықтан сақтандыру, ата-аналармен ашық түрде пікір алмасу. **Кездесу барысында спикерлер келесідей тақырыптарда сөз алды:** 1.Идирисова Орынай Бижанқызы, Ақтөбе облысы Қазақстан халқы Ассамблеясы (ҚХА) жанындағы аналар кеңесінің мүшесі, педагог-зерттеуші «Бар бақытын баласынан іздеген...»; 2.Череватая Лариса Николаевна, Ақтөбе облыстық ҚХА жанындағы аналар кеңесінің мүшесі “Балаларда достық және жолдастық қатынасты тәрбиелеу”; 3.Утегенова Майра Сальмановна “Ана үйі” қоғамдық қорының координаторы “Отбасы ошағының жылуы”; 4.Сергалина Рауза Сатымовна, Ақтөбе облысы ҚХА жанындағы аналар кеңесі жұмысының координаторы «Нашақорлықтың алдын алу, буллинг, ойынқұмарлықтан сақтандыру”.

Қазан айында **класс жетекшілерге (68 класс жетекші) “Сақ болыңыз, буллинг!”** тақырыбында жадынама таратылып, ақпараттармен таныстырылды.

Қазан айында 8-9 класс білім алушыларына **“Буллинг, кибербуллинг деген не?”** тақырыбында мектепшілік семинар өткізілді. **Семинар мақсаты:** Буллингтің, кибербуллингтің алдын-алу, білім алушыларға кеңес беру.

Семинар барысында мектеп психологі А.М.Баймишева оқушыларға буллинг және кибербуллинг туралы ақпарат беріп өтті. Олардың ішіндегі буллинг пен кибербуллингтің түрлері және де жеке тұлғаның психологиялық денсаулығына әкелетін зардабы мен қиындықтары туралы ашып айтты. Соның ішінде мүгедектігі бар адамға, жыныс ориентациясына байланысты, заңмен қорқыту, жыныстық буллинг, ата-ананың баланы қорқытуы туралы айтылды. Оқушыларға «Кибербуллинг дегеніміз не?», «Әлімжеттік жасау деген не?» атты бейнероликтер көрсетілді. Оқушыларға әлеуметтік желілердегі балағат сөздер, қорқыту секілді кибербуллинг түсінігі айтылды. Бұл жағдайға тап болғанда ата-анаға, мұғалімдерге, психологке ескерту ұят емес екендігі айтылды. Керісінше, сол жағдай туралы бөлісу буллинг мәселесін алдын-алатындығын және сақтайтындығын түсіндірілді.

“Буллингтің, кибербуллингтің, Зорлық зомбылықтың алдын-алу” тақырыбында қараша айында мектепшілік семинар өткізілді. **Семинар мақсаты:** «Буллингтің, кибербуллинг, Зорлық зомбылықтың алдын-алу», білім алушыларға кеңес беру. **Жауапты:** мектеп психологі Баймишева А.М.Телағысова М.Ы. 1-2-3-4 класс білім алушыларына өткізілген іс-шара өз мақсатына жетті.

Семинар барысында мектеп психологы А.М.Баймишева оқушыларға буллинг және кибербуллинг, Зорлық зомбылық туралы ақпарат беріп өтті. Мектеп психологі Телағысова М.Ы оқушыларға «Кибербуллинг дегеніміз не?» Буллинг дегеніміз не? Олардың ішіндегі буллинг пен кибербуллингтің түрлері және де жеке тұлғаның психологиялық денсаулығына әкелетін зардабы мен қиындықтары туралы ашып айтты. Оқушыларға әлеуметтік желілердегі балағат сөздер, қорқыту секілді кибербуллинг түсінігі айтылды. Бұл жағдайға тап болғанда ата-анаға, мұғалімдерге, психологке ескерту ұят емес екендігі айтылды. Керісінше, сол жағдай туралы бөлісу буллинг мәселесін алдын-алатындығын және сақтайтындығын түсіндірді. Сонымен қатар егер достарыңыз кибербуллинг пен буллинг құрбаны болса қалай көмектесуге болатыны жайында түсіндірілді. Оқушыларға зорлық зомбылық дегеніміз не? Әлімжеттік дегеніміз не? қандай түрлері бар? Заң тұрғысында қандай жаза қолданатыны туралы түсіндірілді.

Зорлық-зомбылықтың алдын алу бойынша өткізілген іс-шараларға тоқталар болсақ, қыркүйекте **“Отбасы- шағын мемлекет”** тақырыбында 4-класс ата-аналарымен, білім алушыларымен мектеп психологі А.Баймишева мектепшілік тәрбиелік іс-шара ұйымдастырды. Мақсаты: 4 класс арасында ата-ана бала арасындағы қарым-қатынастың маңыздылығын түсіндіре отырып көмектесу.

Қыркүйек айында **класс жетекшілерге (68 класс жетекші) “Зорлық-зомбылыққа жол берме!”** тақырыбында жадынама таратылып, ақпараттармен таныстырылды.

Күзгі каникул уақытында 8-9-10-11класс қыз балаларына мектеп психологі А.Баймишева **“Қыз тәрбиесі-ұлт болашағы”** тақырыбында мектепшілік танымдық сабақ өткізді. Мақсаты: жеке тұлғаның дамуына көңіл бөлу, өмірге қажетті дағдыларды дамыту, өмірдегі жағымсыз жағдайлармен күресе білуге үйрету. Қараша айында **“Жыныстық қолсұғылмаушылықтың, зорлық-зомбылықтың алдын алу”** тақырыбында 8-9 класс қыз балаларына ағартушылық жұмыс өткізілді. Жыныстық қол сұғылмаушылықтың алдын алу бойынша №1 қалалық емхананың салауатты өмір салтын қалыптастыру орталығының маманы Л.Х.Жанторина, зорлық-зомбылық түсінігі туралы мектеп психологі А.Баймишева түсіндірме жұмыстарын жүргізіп, кеңестер берді, білім алушылардың жекелей сұрақтарына жауап берілді. Жалпы саны-10 профилактика өткізілді.

IV. Кеңес беру бағыты. Білім алушылармен, ата-аналармен, педагогтармен кеңес беру жұмысы мерзімінде өткізілді. “Тәуекел” тобын анықтауда 4-категория (медициналық, әлеуметтік, мінез-құлық критерийлері, психологиялық) бойынша білім алушыларға кеңес берілді. Сонымен қатар, суицидтің алдын алу бойынша өткізілген тесттердің қорытындысы негізінде жоғары депрессияға, мазасыздыққа, стресске, агрессияға ие білім алушылармен жартылай құрылымдалған сұқбат жүргізілді. Жалпы саны-114 кеңес берілді.

V. Ұйымдастырушылық-әдістемелік жұмыс. І-жарты жылдықта зерттеу нәтижелері мерзімінде толтырылды. Білім алушылардың үй-жайын аралау жұмыстары жүргізілді. “Сенім” жәшігі және “Сенім” телефондары білім алушылармен, ата-аналармен топтық іс-шараларда насихатталды.

2023 жылы тамыз айында № 1 педагогикалық кеңесте Ақтөбе облыстық әдістемелік орталығы атынан мектеп психологі А.Баймишева Алғыс хатпен марапатталды.

Қыркүйек айында Ақтөбе қалалық білім беру ұйымдары психологтарының алғашқы жиынында Ақтөбе облыстық әдістемелік орталығы атынан мектеп психологі А.Баймишева Алғыс хатпен марапатталды.

“Әдістемелік кабинет” КММ ұйымдастырған **“Үздік психолог кабинеті -2023”** байқауында үздік нәтиже көрсеткен мектеп психологі А.М.Баймишева **II дәрежелі диплом** иленеді (№1420).

“Адамның үйлесімді дамуы ұлттық институты” коммерциялық емес акционерлік қоғамы ұйымдастырған 2023 жылдың 12 қыркүйек 29 қараша аралығында білім беру ұйымдарында ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы қызметінің нәтижелілігін арттыру республикалық семинарлар желісіне қатысқаны үшін мектеп психологі А.Баймишева сертификатқа ие болды (№343).

“Адамның үйлесімді дамуы ұлттық институты” коммерциялық емес акционерлік қоғамы 4-15.12.2023ж. аралығында ұйымдастырған **“Білім беру ұйымдарында зорлық-зомбылықтың алдын-алу”** тақырыбында 80 сағаттық курста мектеп психологі А.Баймишева білімін жетілдірді (№0039042).

Ақтөбе облыстық әдістемелік орталығы ұйымдастырған **“Үйлесімділік”** ағартушылық жобасы аясында: **“Отбасылық тәрбие стилі”** тақырыбындағы облыстық семинар практикумда белсенділік танытып, өз іс- тәжірибесімен бөліскені үшін мектеп психологі А.М.Баймишева **Алғыс хатпен** марапатталды. 21 желтоқсан күні **“Отбасылық құндылықтар”** тақырыбында іс-тәжірибесімен бөлісті.

Мектеп психологі А.Баймишева **Қалалық білім бөлімінің бұйрығымен №6, №68 және “Білім”** мектептеріне әдістемелік көмек көрсету комиссиясының құрамында болды.

2023-2024 оқу жылының I жарты жылдығында Ақтөбе қаласының “Әдістемелік кабинеті” КММ 28 қараша 2023 жылы № 353 бұйрығымен №40 жалпы білім беретін мектебіне әдістемелік көмек көрсетілді.

VI. Жарты жылдық бойынша психологиялық қызмет туралы талдамалық есептер.

Қараша айында №2 педагогикалық кеңесте ұжым мүшелеріне “Жасөспірім қауіпсіздігі, буллинг, кибербуллинг деген не?” тақырыбында және “Білім беру ұйымында психологиялық-педагогикалық қолдау қызметін ұйымдастыру, әлеуметтік педагогпен психологтің бірлескен жұмыс жоспарының орындалуы” тақырыбында жүргізілген іс-шаралар таныстырылды. Қараша айында өндірістік кеңесте “1,5 класс білім алушыларының мектепке бейімделуі” тақырыбында өткізілген жұмыстар туралы есеп берілді.

Мобилдік топ жұмысы 2023ж. 4 қыркүйекте №66 мектепшілік бұйрық негізінде жүзеге асырылды. Мобилдік топ мүшелері мектеп директоры - Ж.У.Терекова, мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары М.Ж. Қобландина, медбике - Э.К.Табанова, әлеуметтік педагог М.Е. Өтегенова және мектеп психологтары. 4 отырыс жүргізіліп, хаттамасы толтырылды.

Мектепшілік есепте - 4, Қалалық ИБ-2, “тәуекел” топта -2, Қақтығыс аймағынан келген -2, ерекше білім беруді қажет ететін білім алушы-14, оның ішінде үйде оқитын -3 білім алушылармен жеке түзету-дамыту жұмыстары жүргізіліп, мінез-құлқы ай сайын бақыланды. Әр білім алушының жеке іс-құжаттары салынған папка жинақталды.

Қорытындылай келе, 2023-2024 оқу жылында жылдық жоспар бойынша іс-шаралар өткізілді, дегенмен Ы.Алтынсарин Академиясының 2023-2024 оқу жылындағы әдістемелік нұсқау хатындағы негізгі ережелерде көрсетілген әр класпен 4 сағат тәрбие сағатын өткізу ұсынысы толық орындалмады, тек 6 тәрбие сағаты өткізілді. Зорлық-зомбылықтың алдын алуда педагогтармен “Құпия дос” акциясы өткізілмеді. 9, 11 класс білім алушыларымен кәсіби бағдар бойынша түзету-дамыту өткізілмеді.

Ұсыныс:

- Ы.Алтынсарин Академиясының 2023-2024 оқу жылындағы әдістемелік нұсқау хатындағы негізгі ережелерде көрсетілгендей әр класпен 4 сағат тәрбие сағатын өткізу;
- Зорлық-зомбылықтың алдын алуда педагогтармен “Құпия дос” акциясын өткізу;
- 9, 11 класс білім алушыларымен кәсіби бағдар бойынша түзету-дамыту жұмыстарын жүргізу;
- Ата-аналардың психологиялық сауаттылығын арттыру.

Мектеп директоры

Терекова Ж.У

Мектеп психологтары

**Баймишева А.М.
Телағысова М.Ы.**